

Utlåtande 2012:80 RVI (Dnr 303-1429/2011)

”Peak Oil”

Motion (2011:52) av Per Bolund (MP)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2011:52) av Per Bolund (MP) om ”Peak Oil” anses besvarad med detta utlåtande.

Föredragande borgarrådet Per Ankersjö anför följande.

Ärendet

Per Bolund (MP) föreslår i motion (2011:52) att Stockholm erkänner Peak Oil som ett hot mot stadens kärnverksamheter och beslutar att åtgärder snarast ska vidtas. Vidare föreslås att en arbetsgrupp tillsätts med representation från staden, näringslivet, fackförbund, föreningslivet och andra intressenter med uppdrag att ta fram ett handlingsprogram för hur Stockholm ska hantera Peak Oil. Motionären vill även att staden ser över sitt säkerhetsarbete och krisberedskap när det gäller akuta oljeförsörjningskriser.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och stadsmiljörådet. Stadsmiljörådet har avböjt att svara på denna motion.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning om att det är angeläget att minska stadens oljeberoende samt det oemotsägliga faktumet kring olja som en ändlig resurs. Stadsledningskontoret anser dock att staden har givit klimatfrågan och behovet av att komma ifrån oljeberoendet hög prioritet. Staden har fattat en rad beslut och vidtagit konkreta åtgärder för att minska beroendet och slutligen fasa ut användningen av fossila bränslen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att stadens mål att bli fossilbränslefritt år 2050 och det systematiska arbetet i staden för att nå målet, är ett erkännande av de hot som Peak Oil kan komma att innebära. Nämnden anser vidare att det inte finns ett behov av nya arbetsgrupper på det sätt som föreslås i andra punkten i hemställan, utan arbetet bör ske inom befintlig organisation.

Trafik- och renhållningsnämnden anser att Peak Oil är viktigt att bära med sig som ett teoretiskt resonemang inte minst i stadens översiktliga planering. Staden har ett pågående arbete med risk- och sårbarhetsfrågor samt strategisk trafikplan (Framkomlighetsstrategin) där klimat- och riskfrågor samt trafikens miljöpåverkan behandlas.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att Stockholms ambitiösa klimatmål stämmer väl överens med motionens intentioner. Några åtgärder som kan göras för minskad oljeanvändning är att fortsätta öka insamling av matavfall till biogas, samarbeta med SISAB om konvertering av uppvärmning av förskolor och öka antalet elbilar.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att syftet att minska användningen av fossila bränslen är att klimatpåverkan ska minska oavsett tillgången på olja. I remissförslaget för Stockholms miljöprogram 2012-2015 slås fast att Stockholm ska utvecklas till en stad där byggnader och infrastruktur baseras på hållbara energilösningar, slutna kretslopp och smart miljödesign. Staden ska anpassas att klara kommande klimatförändringar.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att motionären tar upp en viktig fråga som gäller den framtida energiförsörjningen, hur den ska tryggas och samtidigt vara långsiktigt hållbar. Nämnden konstaterar dock att staden har som målsättning att vara helt fossilbränslefritt till år 2050 och har antagit flera styrdokument som ska bidra till att uppnå detta mål, exempelvis stadens miljöprogram och Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2010-2020. Nämnden anser att effekterna av Peak Oil ska hanteras inom stadens befintliga organisation för risk- och sårbarhetsarbete.

Mina synpunkter

Jag delar motionärens uppfattning om att det är angeläget att minska stadens oljeberoende. Olja är ett fossilt bränsle som orsakar växthusgasutsläpp och Stockholms stad jobbar därför sedan många år tillbaka med att minska det fossila beroendet. Vi har bland annat beslut om att Stockholms stad ska vara fossilbränslefritt till 2050, en ambitiös hållning som genomsyrar hela stadens arbete.

Jag tror att alla kan vara överens om att fossil energi som olja och kol är ändliga resurser, även om åsikterna går isär om när dessa energislag har nått sin "peak" i produktionen. Det viktiga är att utvecklingen av förnybara bränslen och tekniker fortsätter. Stockholms stad jobbar hårt med att införa incitament som driver denna utveckling framåt, bland annat genom egen upphandling av miljöbilar, laddstolpar för elbilar, infrastruktur för cykling och matavfallsinsamling för produktion av biogas. Under åren 1990 till 2009 har utsläppen av växthusgaser i Stockholm minskat med 893 tusen ton, motsvarande 24 procent av utsläppen. Huvuddelen av denna minskning har bestått av minskad oljeanvändning i uppvärmningssektorn. Den stora utmaningen ligger nu i att minska oljeberoendet inom transportsektorn och i budgeten för 2012 har vi gett miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en färdplan för hur ett fossilbränslefritt Stockholm ska nås till 2050. Detta arbete kommer att ske med ett holistiskt och transparent arbetssätt. Jag ser därför inte någon anledning till att införa den typ av arbetsgrupp som motionären föreslår.

När det gäller krisberedskapen som motionären efterfrågar, så finns det också redan idag ett säkerhetsprogram för stadens energiförsörjning vid en eventuell krissituation.

I övrigt instämmer jag i stadsledningskontorets och miljö- och hälsoskyddsnämndens remissvar.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion "Peak Oil" av Per Bolund (MP)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. bifalla motionen
2. därutöver anför följande

Mycket talar för att en framtida brist på olja kan bli avgörande för utvecklingen i Stockholm och andra städer. Stockholm är idag bundet till oljeberoende transporter för att klara försörjningen av mat och andra förnödenheter och för att ta hand om avfallet. Oljebaserade transporter förser oss med de bränslen som används för fjärrvärme och tusentals bostäder värms fortfarande med oljeeldning. En framtid med allt mer akut brist på olja, med osäkra oljeleveranser och starkt fluktuerande oljepriser skulle alltså påverka Stockholm i grunden och kan i förlängningen hota stadens trygghet och stabilitet.

Det bästa sättet att hantera en trolig framtida oljebrist är att snabbt öka medvetenheten om problemet och att omedelbart och effektivt påbörja omvandlingen av Stockholm till en stad fri från fossila bränslen som istället baseras helt på förnybara energikällor. Att staden som ett första steg erkänner Peak Oil som ett framtida hot skulle ge ökad medvetenhet om problematiken bland de anställda i staden men också bland våra medborgare.

Eftersom en framtida brist på olja skulle komma att påverka alla delar av samhället, samtidigt som behovet av snabb omställning är stort, vore det bra att blanda in aktörer från olika delar av samhället i arbetet med att skydda oss mot minskad tillgång på olja. Därför bör staden ta initiativ till en kommission bestående av representanter från bland annat fack, näringsliv, miljöorganisationer med flera för att snabbt få igång arbetet med en omställning bort från oljan.

Även beredskapen för de akuta situationer som kan uppstå vid avbrott i oljeförsörjningen bör förbättras. Stadens säkerhetsarbete och krisberedskap bör inriktas på denna typ av händelse, som tyvärr kan bli vanlig i framtiden.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2011:52) av Per Bolund (MP) om ”Peak Oil” anses besvarad med detta utlåtande.

Stockholm den 16 maj 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Per Ankersjö

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Karin Wanngård*, *Roger Mogert* och *Olle Burell* (alla S) och *Åsa Jernberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Att bifalla motionen
2. Samt att därutöver anföra följande

Mycket talar för att den framtida bristen på olja kan bli avgörande för utvecklingen i Stockholm och andra städer. Stockholm är idag bundet till oljeberoende transporter för att klara vår försörjning av mat och andra förnödenheter och för att ta hand om vårt avfall. Oljebaserade transporter förser oss med de bränslen som används för fjärrvärme och tusentals hushåll värms fortfarande med oljeeldning. En framtid med allt mer akut brist på olja, med osäkra oljeleveranser och starkt fluktuerande oljepriser, skulle alltså påverka Stockholm i grunden och kan i förlängningen hota stadens trygghet och stabilitet.

Det bästa sättet att hantera den framtida oljebristen är att snabbt öka medvetenheten om problemet och att omedelbart och effektivt påbörja omvandlingen av Stockholm till en stad fri från fossila bränslen som istället baseras helt på förnybara energikällor. Att staden som ett första steg erkänner Peak Oil som ett framtida hot skulle ge ökad medvetenhet om problematiken bland de anställda i staden men också bland våra medborgare.

Eftersom den framtida bristen på olja kommer att påverka alla delar av samhället, samtidigt som behovet av snabb omställning är stort, skulle det vara bra att blanda in aktörer från olika delar av samhället i arbetet med att skydda oss mot minskad tillgång på olja. Därför bör staden ta initiativ till en kommission bestående av representanter från bland annat fack, näringsliv, miljöorganisationer med flera för att snabbt få igång arbetet med en omställning bort från oljan.

Även beredskapen för de akuta situationer som kan uppstå vid avbrott i oljeförsörjningen bör förbättras. Stadens säkerhetsarbete och krisberedskap bör inriktas på denna typ av händelse, som tyvärr kan bli vanlig i framtiden

ÄRENDET

I motionen om Peak Oil framförs en översikt över den situation som kan uppstå när världens oljeproduktion når sitt maximum, allmänt kallat "Peak Oil". Enligt International Energy Agency (IEA) nåddes denna produktionstopp 2006. Motionären belyser även världens ökande oljekonsumtion samt de alternativa fossila energikällor som skulle kunna tas i bruk i en ökande omfattning med stor miljöpåverkan som följd.

Motionären ger även exempel på utländska städer som antagit handlingsprogram eller resolutioner rörande Peak Oil.

Vidare framförs att staden bör se över beredningsplaner och krisberedskap för att hantera akuta oljekriser samt att en uppsättning Peak Oil-indikatorer utvecklas för att stödja den planeringen.

Motionären lyfter även fram en rad åtgärder inom bl.a. transporter, livsmedelsförsörjning, energieffektivisering- och produktion som staden bör hantera.

Sammanfattningsvis föreslår motionären att:

3. Stockholm erkänner Peak Oil som ett hot mot stadens kärnverksamheter och beslutar att åtgärder snarast ska vidtas för att minska de negativa effekter som Peak Oil kommer att orsaka.
4. En arbetsgrupp tillsätts med representation från staden, näringslivet, fackförbund, föreningslivet och andra intressenter med uppdrag att ta fram ett förslag till handlingsprogram för hur Stockholm ska hantera Peak Oil.
5. Staden ser över sitt säkerhetsarbete och krisberedskap för att bättre kunna hantera akuta oljeförsörjningskriser i spåren av Peak Oil.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och stadsmiljørådet. Stadsmiljørådet har avböjt att svara på denna motion.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens uppfattning om att det är angeläget att minska stadens oljeberoende samt det oemotsägliga faktumet kring olja som en ändlig resurs. Stockholms stad har en lång tradition av att minska sin miljöpåverkan och staden har sedan 1990 kunnat uppvisa en utsläppsminskning av växthusgaser med en fjärdedel. Kommunfullmäktige har beslutat att denna positiva utveckling skall fortsätta i samma takt framöver och antagit målet om att Stockholm skall vara fossilbränslefritt år 2050. Stadens ambitiösa hållning i klimatfrågan återspeglas i en rad dokument och projekt, tex Stockholms miljöprogram, Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi och stadens undertecknande av EUs borgmästarpakt där ambitionen är att gå längre än EUs energi- och klimatmål.

Det nya miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden är ytterligare ett konkret exempel på stadens ambitioner för att komma ifrån ett oljeberoende, Norra Djurgårdsstaden skall vara fossilbränslefritt redan 2030.

Transportsektorn är den sektor som har det största beroendet av fossila bränslen och den utmaningen har staden antagit med ett flertal åtgärder som syftar till att minska transportbehovet, uppmuntra kollektivt resande och påskynda introduktionen av förnyelsebara fordonsbränslen. Stadens översiktsplan med undertiteln "Promenadstaden" främjar bla en sammankoppling av stadens delar vilket syftar till bättre infrastruktur med fokus på kollektivtrafik, cykel och gående. Bland de ytterligare insatser som gjorts för att involvera stadens medborgare och företag för att minska sin klimatpåverkan återfinns klimatkommunikationssatsningarna med samlingsnamnet "Klimatsmarta stockholmare" samt det näringslivsinriktade Klimatpakten. Kommunfullmäktige har antagit ett "Säkerhetsprogram för Stockholms stad 2009-2012". Programmet behandlar stadens energiförsörjning vid en eventuell krissituation. För stadens verksamheter är det främst el som är det energislag som är mest kritiskt. Vid reservdrift är det dieselolja som driver reservkraftanläggningarna och för dessa är det viktigt att det finns en försörjningsplan med bränsle. På nationell nivå diskuteras ett prioriteringsstöd för bränsle liknande Styr-el (prioritering av el vid elransoneringsbehov) vid bristsituationer. Stadsledningskontoret konstaterar slutligen att staden har givit klimatfrågan och behovet av att komma ifrån oljeberoendet hög prioritet. Staden har fattat en rad beslut och vidtagit konkreta åtgärder för att minska beroendet och slutligen fasa ut användningen av fossila bränslen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2011 att som svar på motionen åberopa förvaltningens svar.

Reservation anfördes av Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att staden, liksom samhället i övrigt, i framtiden kommer att ha ett behov av att hantera effekter av Peak Oil.

Bolund refererar till år 2006 för maximal produktion, andra menar att produktionstoppen nåddes tidigare medan vissa forskare anser att Peak Oil kommer att inträffa tio till tjugo år framåt i tiden. IEA anger i sin rapport *World Energy Outlook 2010* att råolja-produktionen beräknas plana ut på ca 68-69 miljoner fat per dag kring år 2020, men aldrig återgå till den maximala produktionen år 2006, då produktionen uppgick till 70 miljoner fat per dag. IEA anger också att man räknar med att produktionen av naturgas och s.k. okonventionell olja (t.ex. oljesand) kommer att öka kraftigt. Oavsett årtal är de flesta forskare eniga om att råolja är en ändlig resurs som det i framtiden kommer att vara brist på med nuvarande konsumtion och att världen behöver förbereda sig på en omställning från oljeberoendet.

Stadens systematiska klimat- och energiarbete, med att både effektivisera för att minska energianvändning och konvertera från fossila bränslen till förnybara, är en viktig del i beredskapen för att möta effekter av Peak Oil. Under åren 1990 till 2009 har utsläppen av växthusgaser i Stockholm minskat med 893 tusen ton, motsvarande 24 procent av utsläppen. Huvuddelen av denna minskning har bestått av minskad oljeanvändning i uppvärmningssektorn. Den stora utmaningen ligger nu i att minska oljeberoendet inom transportsektorn, där regeringen har satt upp ett mål om en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030.

Konkreta åtgärder för stadens fortsatta arbete med att minska utsläppen av växthusgaser finns samlat i *Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2010-2020*. Planen har under året uppdaterats och under november levereras den till stadsledningskontoret för fortsatt hantering. I budget för 2012 har Miljö- och hälsoskyddsnämnden fått i uppdrag att ta fram en färdplan för hur ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 ska nås. Förvaltningen räknar med att planen ska vara färdig i slutet av 2012.

Förvaltningen anser att stadens mål att bli fossilbränslefritt år 2050 och det systematiska arbetet i staden för att nå målet, även är ett erkännande av de hot som Peak Oil kan komma att innebära. Med detta föreslår förvaltningen att första punkten i hemställan är besvarad.

Staden har en befintlig organisation för risk- och sårbarhetsarbete, som bland annat ansvarar för stadens hantering av effekter av ett förändrat klimat. Förvaltningen anser att det bör vara samma organisation som ansvarar för att hantera effekter av Peak Oil och även ansvarar för utveckling av formerna för detta arbete. Förvaltningen ser inte behov av nya arbetsgrupper på det sätt som föreslås i andra punkten i hemställan, utan arbetet bör ske inom befintlig organisation. Med detta föreslår förvaltningen att andra punkten i hemställan avslås.

Stadens åtgärder för att minska växthusgasutsläpp och fossilbränsleberoende om-

fattar inte hur effekter på jordbruket och försörjning av livsmedel, eventuellt ökade energipriser etc. ska hanteras utifrån ett sårbarhetsperspektiv. Förvaltningen anser att det är viktigt att det finns en beredskap för att hantera effekter av Peak Oil och att detta sker inom stadens risk- och sårbarhetsarbete. Med detta föreslår förvaltningen att tredje punkten i hemställan är besvarad.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att som svar på motionen återropa förvaltningens svar.

Reservation anfördes av Emilia Hagberg m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret gör bedömningen att Peak Oil i första hand kommer att innebära en gradvis prisstegring på olja och på varor och tjänster där olja behövs för produktionen. Potentialen för energieffektivisering i flera av samhällets sektorer är fortfarande stor och borde kunna utgöra en god buffert innan en full omställning är nödvändig. Svårigheten med Peak Oil för Stockholm och Sveriges del är kanske snarare frågans globala karaktär. Sverige fungerar inte isolerat utan är del av en global marknad vad gäller varor och tjänster. Oljeförbrukningen behöver därmed minska både i Sverige och i andra länder, vilket är utanför Stockholms stads rådighet.

Kontoret anser dock att Peak Oil är viktigt att bära med sig som ett teoretiskt resonemang inte minst i stadens översiktliga planering. Staden har ett pågående arbete med risk- och sårbarhetsfrågor samt strategisk trafikplan (Framkomlighetsstrategin) där klimat- och riskfrågor samt trafikens miljöpåverkan behandlas. Trafikkontorets kommande förslag till Framkomlighetsstrategi pekar tydligt ut en inriktning för trafikplaneringen som bygger på att trafiksystemet måste utformas för att kunna hantera en kraftig befolkningsökning, och med den ett ökat behov av transporter. För att klara av en ökning av resandet behöver denna ske med kapacitetsstarka transportslag som också har låg klimatpåverkan, det vill säga cykel, gång och kollektivtrafik. Dessa ambitioner, liksom stadens arbete inom ramen för Miljöprogram 2012-2015, rimmar väl med motionärens hemställan om att ställa om samhället till ett minskat oljeberoende.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att som svar på motionen återropa förvaltningens svar.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det finns behov av att se över förbrukningen av olja i stadens verksamheter. Stockholms ambitiösa klimatmål stämmer väl överens med motionens intentioner. Förvaltningen menar att åtgärder för peakoil är möjliga att föra in i den miljöhandlingsplan som förvaltningen ska ta fram under 2012. Några åtgärder som förvaltningen kan göra för minskad oljeanvändning är att fortsätta öka insamling av matavfall till biogas, samarbeta med SISAB om konvertering av uppvärmning av förskolor och öka antalet elbilar.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att som svar på motionen åberopa förvaltningens svar.

Reservation anfördes av Ormina Younan (S), Anna Jonazon (S), Emanuel Öz (S), Awad Hersi (MP), Derya Uzel (MP) och Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens miljöprogram 2012-2015 förväntas antas den 12 december 2011. Därefter ska stadsdelsförvaltningen upprätta en miljöplan för miljöarbetet 2012-2015. Nämnden har som mål att aktivt minska resursanvändningen. Syftet att minska användningen av fossila bränslen är att klimatpåverkan ska minska oavsett tillgången på olja. Bilar som leasas och ägs av förvaltningen ska tankas med biogas. Stadsdelen har ett program för att förbättra cykelbanor och därmed öka cykelåkandet. I remissförslaget för Stockholms miljöprogram 2012-2015 slås fast att Stockholm ska utvecklas till en stad där byggnader och infrastruktur baseras på hållbara energilösningar, slutna kretslopp och smart miljödesign. Staden ska anpassas att klara kommande klimatförändringar. Det innebär bland annat mer återvinning, bättre sopsortering, mindre resursslöseri och användning av biogas som drivmedel. I remissen för Klimat- och energistrategi för Stockholms län är en övergripande åtgärd minskad klimatpåverkan som en grundförutsättning i planeringen för infrastruktur. Spånga- Tensta stadsdelsnämnd föreslår även att som en första åtgärd se över möjligheten till att samla in matavfall för alla boende i stadsdelen som ett led i att bidra till produktion av biogas, vilket bidrar till att fossila bränslen kan ersättas.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att som svar på motionen åberopa förvaltningens svar.

Reservation anfördes av Erik Malm m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att motionären tar upp en viktig fråga som gäller den framtida energiförsörjningen, hur den ska tryggas och samtidigt vara långsiktigt hållbar. Förvaltningen konstaterar att staden har som målsättning att vara helt fossilbränslefritt till år 2050 och har antagit flera styrdokument som ska bidra till att uppnå detta mål, exempelvis stadens miljöprogram och Stockholms åtgärdsplan för klimat och energi 2010-2020. Huruvida Peak Oil utgör ett direkt hot mot stadens kärnverksamheter har förvaltningen svårt att bedöma men anser det vara viktigt att staden arbetar för att minska beroendet av olja och andra fossila bränslen, både för egen del, men också för samhället i stort genom att ge förutsättningar för en minskning av oljekonsumtionen. Staden bör därför fortsätta arbetet med att främja utbudet av elfordon, fordon drivna av fordonsgas och bidra till att en större andel väljer att använda miljövänliga transportmedel. Utbyggnad av attraktiva gång- och cykelvägar är också av stor betydelse i detta sammanhang. Staden har genom översiktplanen lagt fast en strategi som innebär att staden ska förtätas, även i ytterstaden med attraktiva tyngdpunkter, vilket ger förutsättningar för minskade transporter. Stadsdelsförvaltningen kan för egen del bidra till att minska oljeanvändningen genom att i första hand fortsätta arbetet med att öka andelen insamlat matavfall som kan omvandlas till biogas och att successivt byta ut förvaltningens tjänstebilar till elbilar. I motionen föreslås att en arbetsgrupp tillsätts som ges uppdraget att ta fram ett förslag till handlingsprogram för hur Stockholm ska hantera Peak Oil samt att staden ska se över sitt säkerhetsarbete och krisberedskap för att bättre kunna hantera akuta oljeförsörjningskriser i spåren av Peak Oil. Förvaltningen anser att effekterna av Peak Oil ska hanteras inom stadens befintliga organisation för risk- och sårbarhetsarbete.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation anfördes av Katarina Luhr m.fl. (MP), Mikael Magnusson m.fl. (S) och Stellan F Hamrin (V) med hänvisning till sitt förslag enligt följande.

föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att bifalla motionen samt i övrigt anför följande:

Mycket talar för att den framtida bristen på olja kan bli avgörande för utvecklingen i Stockholm och andra städer. Stockholm är idag bundet till oljeberoende transporter för att klara vår försörjning av mat och andra förnödenheter och för att ta hand om vårt avfall. Oljebaserade transporter förser oss med de bränslen som används för fjärrvärme och tusentals hushåll värms fortfarande med oljeeldning. En framtid med allt mer akut brist på olja, med osäkra oljeleveranser och starkt fluktuerande oljepriser skulle alltså påverka Stockholm i grunden och kan i förlängningen hota stadens trygghet och stabilitet.

Det bästa sättet att hantera den framtida oljebristen är att snabbt öka medvetenheten om problemet och att omedelbart och effektivt påbörja omvandlingen av Stockholm till en stad fri från fossila bränslen som istället baseras helt på förnybara energikällor. Att staden som ett första steg erkänner Peak Oil som ett framtida hot skulle ge ökad medvetenhet om problematiken bland de anställda i staden men också bland våra medborgare.

Eftersom den framtida bristen på olja kommer att påverka alla delar av samhället, samtidigt som behovet av snabb omställning är stort, skulle det vara bra att blanda in aktörer från olika delar av samhället i arbetet med att skydda oss mot minskad tillgång på olja. Därför bör staden ta initiativ till en kommission bestående av representanter från bland annat fack, näringsliv, miljöorganisationer med flera för att snabbt få igång arbetet med en omställning bort från oljan.

Även beredskapen för de akuta situationer som kan uppstå vid avbrott i oljeförsörjningen bör förbättras. Stadens säkerhetsarbete och krisberedskap bör inriktas på denna typ av händelse, som tyvärr kan bli vanlig i framtiden.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Hagberg m.fl. (MP) med hänvisning till sitt förslag enligt följande.

Att trafik- och renhållningsnämnden beslutar att bifalla motionen samt i övrigt anför följande:

Begreppet Peak oil betyder inte att oljan tagit slut. Det beskriver den punkt där den mängd olja som produceras under ett enda år når sitt absoluta maximum. Från denna tidpunkt kommer olja fortfarande att produceras, men i mindre volym. Flera städer i världen har redan antagit program eller inlett aktiviteter för att minska sitt oljeberoende och på så sätt rusta sig inför Peak Oil. Bristol, San Fransisco, Portland och Oakland är exempel på städer som antagit handlingsprogram eller resolutioner mot Peak Oil. Det behövs åtgärder för att prioritera oljeberoende trafikslag som cykel- och gångtrafik och hållbar kollektivtrafik. Utvecklingen av godstransporter som inte är oljeberoende måste prioriteras så att varor kan transporteras in till staden även i en akut oljekris. Staden ska underlätta utvecklingen av bilpooler med miljöbilar drivna med förnybara bränslen så att fler övergår från egen bil till bilpool. Det är angeläget att Stockholms stad erkänner Peak Oil som ett hot mot stadens kärnverksamheter och beslutar om åtgärder för att minska de negativa effekter som som Peak Oil kommer att medföra. Staden kan dra stora fördelar av att vara väl förberedd inför Peak Oil.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ormina Younan (S), Anna Jonazon (S), Emanuel Öz (S), Awad Hersi (MP), Derya Uzel (MP) och Jonas Ljungstedt (V) med hänvisning till sitt förslag enligt följande.

Att stadsdelsnämnden beslutar

att bifalla motionen om Peak Oil av Per Bolunds (MP).

I övrigt vill vi även anför att det är viktigt att också vår stadsdelsnämnd i sina verksamheter eftersträvar fossilfri transportsätt och energilösningar. Detta gäller bland annat transporter där vi idag har låg mängd miljöfordon.

Men det är också viktigt att vi i de fall verksamheter läggs ut på entreprenörer kommer ihåg att se hur dessa sköter sina transporter. Vet vi till exempel hur de hemtjänstföretag som har verksamheter i Spånga-Tensta har det med sina transporter och miljömål?

Vilken typ av fordon används och på vilket jobbar dem för att minska sin miljöpåverkan?

Idag har vi obefintlig redovisning av privata utförare när företagen lämnar sina uppföljningsrapporter till förvaltning och nämnd. Vi vill att uppgifter utförarnas miljöpolicy inhämtas. Ytterst är det en fråga om att nämnden ställer tydligare krav och miljökrav vid upphandlingen tillfället och effektivare uppföljning av miljömålen.”

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Erik Malm m.fl. (MP) med hänvisning till det egna förslaget enligt följande.

Att delvis godkänna förvaltningens förslag till remissvar.

Att därutöver anföras,

Det är viktigt att den arbetsgrupp motionen föreslår kan tillsättas men också att vi alla på alla nivåer aktivt medverkar för att minska de negativa effekter som Peak Oil kommer att orsaka. Det är alltför lätt att glömma att mycket också kan göras för det här ändamålet på lokal nivå.

Ett sunt miljö- och klimatperspektiv med hållbarhet i fokus bör självklart också genomsyra även stadsdelsförvaltningens agerande och beslut så att en så tidig omställning som möjligt sker när det gäller till exempel mat, miljö, transporter.

Ekologisk, närodlat mat som inte kräver långa resurskrävande transporter och dessutom tillagas på respektive enhet är något som gynnar oss alla och borde varit ett *måste* för länge sedan.

På stadsdelsnivå finns alla möjligheter att påverka, exempelvis genom att ställa tydliga krav på ett bra miljö- och klimatperspektiv i våra upphandlingar och i uppföljning av verksamhet. Inte minst saknar vi ofta en mer genomgående uppföljning av energianvändning.



KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2011:52

2011:52

Motion av Per Bolund (MP) om Peak Oil

Den 303-1429/2011

Samtidigt som denna motions skrivs är bensinpriset på sin högsta nivå någonsin och priset på råolja stiger för varje dag. Ett ökande antal experter och kommentatorer varnar för att eran med billig olja är över och att en minskad oljeproduktion är högst sannolik inom det kommande decenniet. En sjunkande tillgång på olja skulle påverka bland annat transporter, sjukvård, distribution av mat, social sammanhållning och offentliga tjänster i grunden. Med sitt rykte som ledande på miljöområdet, har Stockholm möjlighet att visa vägen i att hitta lösningar på denna utmaning.

Begreppet Peak Oil betyder inte att oljan har tagit slut. Det beskriver istället den punkt där den mängd olja som produceras globalt i en enda år når sitt absoluta maximum. Från denna punkt och framåt kommer olja fortfarande tillverkas, men på en mindre volym. Uppskattningar om tidpunkten för detta varierar. International Energy Agency (IEA) har bedömt att produktionstoppen för konventionell olja nåddes redan 2006. Det finns en ökande förståelse för att eran med billig olja är över och att följderna av det begränsade utbudet kan bli stora.

Idag finns 98 oljeproducerande länder i världen. I 60 av dessa minskar redan produktionen. Sedan 2005 har den globala oljeproduktionen varit i stort sett statisk på 85-87 miljoner fat olja per dag. Mängden nyupptäckt olja i reservoarer nådde sin topp redan på 1960-talet och har därefter minskat. Med dagens takt för upptäckt av nya oljefyndigheter hittar man i världen ett fat olja på samma tid som tre fat förbrukas.

Samtidigt som en produktionsminskning närmar sig växer förbrukningen av olja. Enligt International Energy Agency (IEA) förväntas oljeförbrukningen växa till 95 miljoner fat olja per dag år 2015 och till 106 miljoner fat per dag

2030. För att tillfredställa denna ökade efterfrågan skulle det krävas nästan sex gånger mer oljeproduktion än den som idag sker idag i världens största oljeexportör, Saudiarabien. Kombinationen av ökad förbrukning och krympande produktion kommer ofrånkomligen leda till minskad tillgång, osäkrare oljeförsörjning och ökande oljepriser.

Oljan har unika egenskaper som gör den mycket användbar. Den är flytande i rumstemperatur och är enkel att lagra och transportera. Den har också högt energiinnehåll. Varje fat olja innehåller en energimängd som motsvarar 23 200 timmars kroppsarbete.

När vi betraktar vårt oljeberoende, fokuserar vi oftast på transportsektorns användning av bensin och diesel men vårt beroende av olja går mycket djupare eftersom är råvara till många produkter vi är beroende av som plaster, läkemedel, förpackningar, kemikalier, tyger och andra syntetmaterial.

Lyckligtvis sammanfaller den politik och de åtgärder som krävs att ta itu med klimatförändringarna och med Peak Oil på många områden. Båda målen kan nås tillsammans eftersom de båda kräver ett minskat utnyttjande av fossila bränslen. Den stora risken är att Peak Oil skulle kunna leda till energidesperation så att man börjar använda sig av energikällor med mycket stor miljöpåverkan, som exploateringen av tjärsand och oljeskiffer eller förgasning av kol. Det bästa sättet att förhindra sådana desperata åtgärder är att redan nu påbörja en ordnad omställning av samhället bort från olja och över till effektivare energianvändning och förnybara energikällor. Eftersom mycket pekar på att Peak Oil kan inträffa inom en snar framtid är det viktigt att så snabbt som möjligt genomföra en sådan omställning.

Flera andra städer i världen har redan antagit program eller inlett aktiviteter för att minska sitt oljeberoende och på sätt rusta sig inför Peak Oil. Bristol, San Fransisco, Portland och Oakland är exempel på städer som antagit handlingsprogram eller resolutioner mot Peak Oil.

De har också visat att det finns många åtgärder för att minska städernas oljeberoende och rusta oss för tiden efter Peak Oil. På kort sikt behöver staden se över beredskapsplaner och krisberedskap för att kunna hantera akuta oljekriser. Lagren av bränsle som bunkrats för nödsituationer kan behöva utökas. Samhällsnödvändiga tjänster som brandförsvaret och sjukvården behöver snabbt anpassas till ett samhälle utan stabil oljeförsörjning. Idag finns exempelvis bara en ambulans och inte en enda brandbil som klarar sig utan fossila bränslen i hela Stockholms län. Oljeanvändningen för uppvärmning måste fasas ut snarast. Utvecklingen behöver följas upp genom att en uppsättning av Peak Oil-indikatorer utvecklas för att stödja planeringen av åtgärder och mäta stadens framgångar.

På längre sikt behövs åtgärder för att minska behovet av resor och för att stödja oljeberoende transportslag som cykel- och gångtrafik och hållbar kollektivtrafik. Utvecklingen av godstransporter som inte är oljeberoende måste prioriteras så att varor kan transporteras in till staden även i en akut oljekris. Även åtgärder för att säkra livsmedelsförsörjningen och stödja lokal odling och produktion av mat kan vara nödvändiga. I planeringen bör bra kvalitet på jordbruksmark och skog runt staden skyddas och trädgårdar eller kolonilotter planeras in i samband med utbyggnaden av nya bostäder. En större andel av livsmedlen bör handlas upp lokalt och ett mål för andelen av Stockholms frukt och grönsaker som ska komma från närområdet år 2020 bör sättas upp. Utvecklingen av bilpooler med miljöbilar drivna av förnybara bränslen måste understödjas. Lokal elproduktion från sol vind och bioenergi behöver stödjas för att minska Stockholms beroende av energiförsörjning utifrån. Takten för energieffektivisering genom isolering av bostäder och byggnader behöver skyndas på.

Med anledning av ovanstående hemställer jag att:

1. Stockholm erkänner Peak Oil som ett hot mot stadens kärnverksamheter och beslutar att åtgärder snarast ska vidtas för att minska de negativa effekter som Peak Oil kommer att orsaka.
2. En arbetsgrupp tillsätts med representation från staden, näringslivet, fackförbund, föreningslivet och andra intressenter med uppdrag att ta fram ett förslag till handlingsprogram för hur Stockholm ska hantera Peak Oil.
3. Staden ser över sitt säkerhetsarbete och krisberedskap för att bättre kunna hantera akuta oljeförsörjningskriser i spåren av Peak Oil.

Stockholm den 23 juni 2011

Per Bolund